

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÜNYA AFET RİSKLERİNİN AZALTILMASI GÜNÜ 13 EKİM (2018)

Afet; doğa ve/veya insan kaynaklı bir tehlikenin etkilediği bir bölgede, fiziksel, ruhsal, sosyal olarak etkilenmiş insanların idaresi için, o anda mevcut kaynaklar ile tıbbi bakım ve halk sağlığı hizmetlerinin niceliksel veya niteliksel yetersiz kalması, böylece insanların ölmesi, organ-uzuv kaybı ve yeti yitimi ile sonlanan, etkilenen toplumun dışarıdan yardım almasını gerektiren bir olaydır.¹

Afetlerde risk azaltılması; deprem, sel, kıtlık ve siklon gibi doğal tehlikelerin yol açtığı hasarı azaltmak amacıyla, afet nedenlerini analiz etme ve önlem almaya yönelik sistematik çalışmalar olarak açıklanabilir. Başka bir deyişle, afet riskinin azaltılması; afetlerin nedensel faktörlerini analiz etmek ve olası afet etkilerini azaltmak için yapılan sistematik çalışmalar ve uygulamalardır. Tehlikelere maruz kalımın azaltılması, insanların ve mülklerin savunmasızlığının azaltılması, arazi ve çevrenin akılcıca yönetilmesi, olumsuzluklar için hazırlıklı olma ve erken uyarı yapılması gibi uygulamalar afetlerde risk azaltılmasına yönelik yapılan çalışmalara örnek olarak verilebilir. Afetlerde risk azaltılması, afet yönetimi, afetlere hazırlık gibi kavramları içinde barındırmaktadır ve sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ülkeler çapında gelişme sağlanabilmesi ve sürdürülmesi, afet risklerinin mümkün olduğunca azaltılması ile sağlanabilir. Bu nedenle afetlerde risk azaltılması çalışmaları toplumun her kesimini, kamu ve özel sektörün tüm birimlerini içermektedir.²

Uluslararası Afet Risklerinin Azaltılması günü etkinliklerine, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun küresel bir risk farkındalığı ve risk azaltılması kültürü oluşturma çağrısının ardından 1989 yılında başlanmıştır. Her yıl 13 Ekim'de, dünyanın dört bir yanındaki insanların ve toplumların afetlere maruz kalımlarının azaltılması ve karşılaşılan risklerin kontrol edilmesinin önemi gündeme getirilmektedir.³ Birleşmiş Milletler üye ülkeleri tarafından afet nedenli kayıpları azaltmak için küresel bir plan olarak kabul edilen Sendai Çerçevesi'nin yedi hedefine dikkat çekmek için önemli bir fırsat sayılabilecek bu önemli günün 2018 teması, "**Afetlerin Ekonomik Kayıplarını Azaltmak**" olarak belirlenmiştir.⁴

Yaşanan afetler, küresel ekonomiye yılda 520 milyar Dolar maliyet getirmekte, milyonlarca insanı yerinden etmekte ve birçoğunu yoksulluğa sürüklemektedir. Afetlerden kaynaklanan

¹ Güler Ç, Akın L. Halk Sağlığı Temel Bilgiler Cilt 2, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1107, Ankara, 2015.

² [Internet] <http://www.unisdr.org/who-we-are/what-is-drr> Erişim: 06.10.2018.

³ [Internet] <http://www.un.org/en/events/disasterreductionday> Erişim:06.10.2018.

⁴ [Internet] <https://www.unisdr.org/archive/59453> Erişim:6.10.2018.

ekonomik kayıplar, düşük ve orta gelirli ülkeleri sağlık, eğitim, sosyal koruma ve diğer önemli kamusal ihtiyaçlara harcanmak üzere ayrılmış bütçelerini harcamaya itmekte ve bu ülkelerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşma çabalarını baltalamaktadır. Afetlerden kaynaklanan risklerin azaltılmasıyla, birçok yaşamın değiştirilmesi ve toplumların yoksullaşmasının azaltılması mümkün olacaktır.⁴

Bu yılın teması, iklim değişikliğinin tetiklediği aşırı hava olaylarından kaynaklanan ekonomik kayıpların artışına odaklanmaktadır. Bu odaklanma, politika yapıcılar ve yapılacak büyük altyapı yatırımlarında karar vericilerin, planlamaları risk odaklı ve bilgilendirilmiş olarak yapmalarına katkı sağlayacaktır. Böylece olası afet durumlarında kayıpların en aza indirilmesi ve kaynakların en bilinçli bir biçimde kullanılması da sağlanacaktır.⁴